

Innhold

Forord	9
Kapittel 1	
Hvorfor en bok om yrkesfag?	11
Fag- og yrkesopplæringen som en vei inn i arbeidslivet.	12
Kvalifisering for fag og yrker	16
Fagopplæringen som institusjon	17
Innholdet i boka	19
Kapittel 2	
Ulike nasjonale modeller for grunnleggende yrkesopplæring ...	21
Marked, stat og fagopplæring	21
De nordiske yrkesopplæringsregimene er ulike	24
Norge: Fagopplæringsmodell med statlig styring	24
Sverige: Statsstyrt regime i endring	28
Danmark: Partsstyrt fagopplæring	31
Landenes forutsetninger for å møte utfordringer	34
Kapittel 3	
Utgangspunktet: Opplæring i og for arbeidslivet	36
Et riss av norsk skolehistorie	38
Laugsvesenet	39
Liberalisering av håndverket	43
Samarbeid mellom håndverk og industri	45
Skoler i yrkesopplæringen	50
Fra tegneskoler til lærlingskoler	50
Fra fag- og forskoler til verkstedsskoler	51
Sterkere statlig regulering	54

Den første yrkesskoleloven	59
Den første lærlingloven.	61
Lov om videregående opplæring	63
Schønberg-utvalgets forslag om brede grunnkurs.	66
Ny lov om fagopplæring	67

Kapittel 4

Partssamarbeidet og Reform 94.	69
Høy ungdomsarbeidsledighet og kapasitetsproblemer i skolen	69
Blegen-utvalget om videregående opplæring for alle	72
Felleserklæringen fra LO og NHO.	72
Blegen-utvalgets forslag.	77
Gudmund Hernes og Reform 94.	82
«Kunnskap og kyndighet».	86
Stortingets behandling av reformen	89
Evalueringen av Reform 94.	90

Kapittel 5

Utfordringer og spenninger i yrkesfagene.	93
Indre spenninger og kritikk mot fagopplæringen	94
Frafall og forsinkelser	94
Tilgangen på læreplasser	99
Bredde eller fordypning	105
Skole eller bedrift	111
Yrkesretting av fellesfag.	114
Fagopplæring på nye felt	115
Standardisering og offentlig styring	119
Ytre utfordringer.	123
Arbeidsinnvandring.	124
Akademisering.	128
Utredninger og tiltak på nasjonalt politisk nivå etter Kunnskapsløftet	135
Karlsenutvalget og St.meld. nr. 44 (2008–2009)	135
Samfunnskontrakten for flere læreplasser.	137
Meld. St. 20 (2012–2013) <i>På rett vei</i>	138
Ny regjering fra 2013.	140

Kapittel 6

Fagopplæringen i Norge – har den en framtid?	142
Utviklingen av fag- og yrkesopplæringen fram til i dag	142
Samarbeid mellom håndverk og industri	143
Statlig regulering og styring	144
Trepertssamarbeid og reformer	146
Mot mindre standardisering?	146
Utfordringer framover	147
Arbeidslivets engasjement og innflytelse	148
Fagopplæring i tjenestesektoren	151
Frafall og forsinkelser	153
Forholdet til ufaglært arbeidskraft	156
Overgang til høyere utdanning	159
Avslutning	165
Referanser	166